

چرا حریری چنان اقامت عجیبی در ریاض داشت؟

سعد حریری نخست‌وزیر لبنان ساعت ۸:۳۰ صبح به اداره سلطنتی سعودی فراخوانده شد؛ ساعتی که طبق استانداردهای پادشاهی خیلی زود بود.

به گزارش آران نیوز: به نقل از نیویورک‌تایمز، حریری، متحد دیرینه سعودی‌ها آن روز صبح لباس جین و تیشرت پوشید و فکر می‌کرد قرار است با ولیعهد محمد بن‌سلمان در صحرا چادر بزند اما تلفن‌های همراهش را از او گرفتند و مورد اهانت نیروهای امنیتی سعودی قرار گرفت.

پس از آن در نهایت بی‌احترامی و بی‌آبرویی با او برخورد شد. به او متن از قبل نوشته شده درباره سخنرانی استعفایش داده و مجبور شد در شبکه تلویزیونی سعودی آن را بخواند. به نظر می‌رسید دلیل واقعی احضار به ریاض پایتخت سعودی، استعفا دادن تحت فشار و علنا مقصر خواندن ایران بود؛ انگار اینکه او یک کارمند بود و نه رهبر یک کشور مستقل.

قبل از اینکه او به شبکه تلویزیونی سعودی برود، حتی اجازه رفتن به خانه‌اش در ریاض هم به او داده نشد و مجبور شد از نیروهای امنیتی بخواهد برایش کت و شلوار بیاورند. هر چند این سریال عجیب و غریب به نظر می‌آمد اما تنها یک بخش از داستان شاهزاده محمد، ولیعهد جوان و جسوری است که مصمم به تغییر ساختار قدرت نه فقط در کشور خود بلکه در کل منطقه بود. او در وطنش، صدها شاهزاده و بازرگان سعودی را زندانی کرده و در خارج از کشورش، در یمن جنگ به راه انداخته و در حال مقابله با قطر است. روزی که به حریری برای دادن گزارش به ریاض دستور داده شده بود، او فقط یک مهره سرباز در درگیری کلی ولیعهد برای مهار و کنترل اهداف و بلندپروازی‌های منطقه‌ای رقیب قدیمی کشورش، ایران بود. شاهزاده پیش‌تر جنگ با انقلابیون مورد حمایت ایران را در کشور همسایه یمن به راه انداخت و در باتلاق آن گیر افتاده است. او قطر را محاصره کرده بود و فقط باعث شد این کشور حاشیه خلیج فارس به ایران نزدیک‌تر شود.

داستان نخست‌وزیر لبنان، یک مثال تازه از عجله و بی‌پروایی رهبر جدید برای تغییر دادن آنچه عربستان سعودی برای سال‌ها روی آن کار کرده است، بود اما این اقدام عواقب ناخواسته‌ای را در محیط پیچیده کنونی منطقه ایجاد کرد. حالا حریری با محبوبیتی تازه بر سر کار است و حزب‌الله قوی‌تر از قبل است. ۲ مقام ارشد لبنانی و چند دیپلمات غربی گفتند با توجه به بالا گرفتن خصومت‌ها، مقامات لبنانی برای عملی نشدن آنچه آنها طرح عربستان سعودی برای بی‌ثبات کردن اردوگاه‌های پناهندگان و مهاجران فلسطینی در لبنان می‌پنداشتند، تلاش کردند. همچنین نگرانی‌هایی در بیروت درباره این موضوع وجود داشت که عربستان سعودی یا متحدان لبنانی‌اش درصدد ایجاد یک گروه شبه نظامی ضد حزب‌الله در اردوگاه‌ها یا جاهای دیگر باشند.

چنین توطئه‌هایی عملی نشد و یک مقام سعودی هم گفت حتی چنین موضوعاتی مورد بررسی هم قرار نداشت. برخی مقامات غربی و عربی می‌گویند هنوز نمی‌دانند سعودی‌ها با چنین فتنه و دسیسه‌ای (استعفای حریری) امیدوار به دستیابی به چه چیزی بودند؟ چند تن از آنها این موضوع را رد نکردند که شاید هدف ایجاد آشوب داخلی یا حتی جنگ در لبنان بود. به گفته برخی مقامات، حریری اواخر اکتبر از ریاض دیدن کرد و فکر می‌کرد سعودی‌ها را به این فهم رسانده که او برای اجتناب از بن‌بست سیاسی در لبنان، نیاز به سازش با حزب‌الله دارد. او پس از بازگشت به بیروت و به منظور تسکین دادن به سعودی‌ها، از طریق واسطه‌ها از حسن نصرالله رهبر حزب‌الله خواست لحن سخنرانی‌های تند خود علیه جنگ ویرانگر عربستان سعودی و شخص شاهزاده محمد را کم کند.

یک مقام لبنانی گفت که با گذشت چند ساعت از دیدار با ولایتی، حریری پیامی از پادشاه عربستان سعودی با این محتوا دریافت کرد: «همین الان بیا!» طبق گفته جانی منایر، تحلیلگر لبنانی، نخست‌وزیر دعوت شد که یک روز را در صحرا با شاهزاده بگذرانند. اما وقتی وارد ریاض شد، مقامات سعودی حریری را به خانه‌اش بردند و به او گفتند منتظر شاهزاده بماند. او از ساعت ۶ عصر تا یک بامداد منتظر ماند ولی کسی نیامد. صبح روز بعد، او برای دیدار با شاهزاده احضار شد. هیچ کاروان متعارف پادشاهی در کار نبود در نتیجه حریری از خودروی شخصی خودش استفاده کرد و به جای اینکه با شاهزاده دیدار کند، مورد بدرفتاری مقامات سعودی قرار گرفت. مقامات لبنانی ساعت‌های طولانی حد فاصل ورود او تا اعلام استعفایش در ریاض را «جعبه سیاه» توصیف کرده‌اند.

آنها می‌گویند مایل به فشار بر حریری به منظور شرح جزئیات نبودند. یکی از این مقامات گفته وقتی در این باره از حریری سوال شد، او به پایین میز نگاه کرد و گفت اوضاع بدتر از آن چیزی بوده که شما فکر می‌کردید. عربستان نقاط فشار زیادی برای استفاده علیه حریری داشت. می‌توانست تهدید به اخراج ۲۵۰ هزار یا بیشتر از کارگران لبنانی از عربستان سعودی کند و به اقتصاد لبنان آسیب بزند و از آنجایی که خود او دوتابعیتی و شهروند سعودی هم هست و تعاملات تجاری گسترده‌ای در این کشور داشته، می‌توانستند خود او را مستقیماً تهدید کنند. یک دیپلمات عربی گفت حریری توسط سعودی‌ها به اتهام فساد هم تهدید شد.

به گفته این مقام، نخست‌وزیر لبنان سخنرانی استعفایش را ساعت ۱۴:۳۰ از اتاقی مجاور با دفتر محمد بن‌سلمان خواند. چند ساعت بعد، مقامات سعودی دستگیری‌هایشان در موضوع مقابله با فساد را شروع کردند و ۲ تن از شرکای سابق حریری را

بازداشت کردند. سعودی‌ها انتظار داشتند در لبنان با استعفای نخست‌وزیر، حمایت فراگیر مردمی از مخالفان حزب‌الله ایجاد شود اما در عوض، لبنان با تردید و شک فراگیر واکنش نشان داد.

کسی به خیابان‌ها نیامد و میشل عون، رئیس‌جمهور لبنان که متحد حزب‌الله است، استعفای حریری را نپذیرفت و پذیرش آن را منوط به تحویل این استعفا توسط شخص او کرد. حریری پس از ساعت‌ها ناپدید بودن، نخستین تماس تلفنی‌اش را با عون انجام داد و رئیس‌جمهور متوجه شد که نخست‌وزیر آزادانه قادر به صحبت نیست. مقامات لبنانی شروع به طرح این معما در میان دیپلمات‌های غربی کردند: «ما دلیلی داریم مبنی بر اینکه نخست‌وزیر ما بازداشت شده است.» به گفته مقامات، حریری بتدریج در یک میهمانخانه متعلق به خودش، تحت نظر نیروهای گارد سعودی قرار گرفت و از دیدار او با همسر و فرزندانش ممانعت شد. طی چند روز بعد، آنجا چندین تن از سفرای غربی با او ملاقات کردند. در ملاقات‌هایشان، ۲ گارد سعودی در اتاق حضور داشتند و وقتی دیپلمات‌ها می‌پرسیدند امکان خروج نیروهای گارد وجود دارد یا نه، حریری جواب منفی داد.

ژنرال عباس ابراهیم، رئیس اطلاعات داخلی لبنان به سفرای خارجی که باور نمی‌کردند به این نحو بشود رهبر کشوری، توسط مقامات خارجی به استعفا کشیده شود، اینطور گفت: «ساده است. من می‌توانم ۲ سرباز بیاورم و شما را به تلویزیون ببرم تا شما بگویید از کشورتان متنفرید!»

یک مقام ارشد لبنانی گفت یک متحد لبنانی سعودی‌ها از گروه‌های تکفیری در یکی از اردوگاه‌های فلسطینی خواسته بود یک گروه شبه‌نظامی «مقاومت سنی» برای مقابله با حزب‌الله تشکیل دهند. یک دیپلماسی فشرده توسط فرانسه، آمریکا، مصر و برخی دیگر از کشورها ایجاد شد و نتیجه آن توافق برای دادن اجازه بازگشت به لبنان و خروج حریری از عربستان بود. با وساطت دیپلمات‌های عربی و غربی، بن‌سلمان او را با یک ماموریت به خانه بازگرداند: فشار بر حزب‌الله برای خروج جنگجویانش از یمن.

این درخواست بن‌سلمان نشان داد که در موضوع یمن اطلاعات درستی نداشت؛ یمنی که گهگاه آن را «ویتنام ریاض» می‌خوانند.

ریاض البته از این آشوب چیزی را به دست آورد. مقامات لبنانی در حال تلاش برای یک توافق با حزب‌الله هستند که در آن شاید شامل کاستن از ادبیات و لفاظی ضد سعودی و بستن ایستگاه تلویزیونی حامی الحوثی (المسیره) در بیروت باشد. هنوز مشخص نیست حریری بتواند به ریاض به اندازه کافی تسکین دهد اما اخیراً انتقادهای او از ولیعهد در سخنرانی‌های سید نصرالله حذف شده است و خواستار مذاکرات صلح در یمن شده که این اقدامی مهم است.

منبع: روزنامه وطن امروز